

INVENTARI DE BÈNS MOBLES DE L'INFANTA JOANA

L'inventari que segueix es conserva en un ligall de l'Arxiu de Perpinyà, que conté, ultra aquest, altres documents referents al mateix heretage de la infanta Joana, comtessa d'Empúries, i a altres afers pertocant dita casa comtal. Fan la seva descripció Alart i Brutails en el seu *Inventaire sommaire des Archives Départementales... Pyrénées orientales*¹.

Del manuscrit no cal afegir més; però caldrà afegir unes dades de la vida de la Infanta. Era filla de Pere III i de la seva primera muller Maria de Navarra: diu la Crònica: "E... haguem de la dita reyna quatre infants, ço és, tres filles e un fill. E les dues filles majors foren maridades, ço és la una..., e l'altra filla que hac nom dona Joana fo collocada de matrimoni ab lo comte de Empúries, cosin germà"². I en altre lloc: "En aquest temps mateix donam nostra filla segona que haguem de la primera muller, apellada Joana, al comte de Ampurias, com li fos morta la muller, infanta de Sicília apellada Blanca, qui jau en les menoretas de Barcelona"³.

El matrimoni es va celebrar a Barcelona el 10 de febrer de 1373⁴. Abans, en 1369, el seu pare va voler maridar-la amb Pere de Castella i amb Eduard d'Anglaterra⁵, però els trac-

¹ ALART et BRUTAILS: *Inventaire sommaire des Archives Départementales* redigé par — archivistes. *Pyrénées Orientales*, serie B. Tome Ier Paris 1886, pàg. 197. B. 194 (registre). En fol., 92, f. pap., lat. et cat. 1336-1412. Comtessa d'Empúries. "...enquête faite a l'instance de l'Infante Jeanne, fille du roi Pierre III et épouse de Jean Ier, comte d'Empuries, sur la valeur des revenus de Clayra et ce Saint Laurent de la Salanca, depuis que ces lieux appartiennent a André de Fonollet, vicomte d'Ille et de Canet: inventaire des meubles, livres, vêtements et autres effets de l'Infante-comtesse Jeanne, trouvés a Castelló d'Empuries dans la maison de P. Gibern: transaction entre les deux fils de l'Infante..."

² *Crònica del rei d'Aragó en Pere IV*. Barcelona, 1885, pàg. 70.

³ Id., id., pàg. 287.

⁴ F. MONSALVATJE. *Los condes de Ampurias vindicados*. Olot, 1917, pàgina 195. E. A. SCHMID, *Geschichte Aragoniens im Mittelalter*. Leipzig, 1828, p. 303. ULLA DEIBEL, *La Reyna Elionor de Sicília (Sobiranes de Catalunya)*. Barcelona, 1928, f. 382.

⁵ PRÓSPERO DE BOFARULL. *Los condes de Barcelona vindicados*. Barcelona, 1836, pàg. 274.

tes no tingueren terme, i el seu matrimoni amb Joan, comte d'Empúries, va regir el destí de la seva vida obscura.

Amb el seu marit la veiem intervenir en les lluites dels darrers anys de la vida de Pere III. Atacà el comte d'Empúries a Bernat d'Orriols, parent de la reina Sibília; i aquesta guerra feudal va prendre un caràcter internacional pels ajuts que el comte va cercar entre els senyors de França, quan el rei es va decantar per d'Orriols. Tot això embrancat amb les qüestions familiars de la casa reial.

Sembla que la Infanta va voler intervenir entre el seu marit i el seu pare, i que va tenir una entrevista a Figueres amb aquest. I, segons cert autor, en aquesta entrevista el rei Pere va deixar-se dur per la ira⁶.

Tot seguit moria: mesos abans testà a Barcelona (12-VIII-1384)⁷. Va tenir dos fills Joan i Pere; tots dos heretaren el comtat, el primer a la mort del seu pare, el segon, a la mort de l'hereu.

De la seva vida poc més sabia dir.

XAVIER DE SALAS

AQUEST ES LO INVENTARI, I LO QUAL VOLCH E MANA ESSER FET PER LOS HONRATS MICER BARNAT SCRUS E BERENGUER FABRE DE ALS-GUNS BENS MOBLÈS DE LA SENYORA INFANTA DONA JOHANA, DE BONA MEMORIA, COMTESSA D'AMPURIES, LOS QUALS FOREN ATROBATS EN L'ALBERCH D'EN P. GIBERN, PREVERE DE CASTELLO LOS QUALS BENS SÓN AQUESTS QUI'S SEGUEXEN, E LOS QUALS O PARTIDA FOREN STIMATS PER EN JOHAN BORRELL, BERTHOMEU BERNICH E P. CASES, PEYLER DE LA VILA DE CASTEYLO, AXÍ CON SE SEGUEX *:

Primerament, i. curtapeu de zetoni blau ab manegues folrades de senda vert. Fo stimat, 6 flo.

Item, i. manto e una semarreta del dit zetoni, en que ha audes obres de perles qui'n son levades. Foren stimats, 6 flo.

Item, i. curtapeu de melines morades ab rivet d'arminis; i. mantonet del dit drap, folrat de tafatan vert. Foren stimats, 25 flo.

Item, una gonela de drap leyhonat, sens manegues, folrada de pels de squena de coniylls, 2 flo. mig.

⁶ PELLA Y FORGAS, *Historia del Ampurdán*, pàg. 558.

⁷ P. DE BOFARULL, *Los condes de Barcelona vnicidos*, pàg. 274.

* En aquesta edició hem respectat l'ortografia del ms., puntuant-lo, i, segons indicacions d'A. S. T., canviant les xifres romanes, en que estaven escrites les valoracions dels béns, en xifres aràbigues.

- Item, i. mantonet de drap morat de malines, 3 flo.
- Item, una opa de drap leonat de malines, 4 flo.
- Item, i. curtapeu de drap burell florenti ab river de pells de vayr
veyls, e i. mantonet d'aquel matex drap, 10 flo.
- Item, una polanda de. dit drap burell, 6 flo.
- Item, un curtapeu de drap de grana, menys de rivet, 8 flo.
- Item, una gonela de garança de melines vermeyles, 5 flo.
- Item, una gonela de drap morat sens manegues, 3 flo.
- Item, una polanda de drap de garança de malines vermeyles, fol-
rada de verner (?) de vays, 35 flo.
- Item, i. mantonet de drap ferrer folrat de dosçes de vays, 12 flo.
- Item, i. manto de cavalcar de çetoni blau, 20 flo.
- Item, una pell d'arminis veyls, 6 flo.
- Item, una xopa de drap leonat, folrada de vays blancs veyls,
10 flo.
- Item, i. lansol çurlian de ii. teles amples, ab los caps obrats de seda
vermeyla e negra, 10 flo.
- Item, ii. tovayles françesses d'estopa qui's tenen obrades de coton,
4 flo.
- Item, unes tovayles franceses de canem de iiiii. canes e miga, 5 flo.
- Item, i. tovaylola blancha de lin de iii. canes, 1 flo. mig.
- Item, unes tovayles françeses de iii. canes, 4 flo.
- Item, unes altres tovayles de iii. canes e miga. 4 flo.
- Item, unes tovayles de iii. canes e miga, 1 flo. mig.
- Item, unes tovayles françeses, qui's tenen, e son ix. canes, 15 flo.
- Item, unes tovayles françeses de iii. canes e miga, 5 flo.
- Item, un pareyl de lansols ab randes de v. teles, e an de larch ii. ca-
nes e miga, 12 flo.
- Item, i. altre pareyl de lansols ab randa de seda blancha per les
ores e en lo mig, cascun lansol de ii. teles de drap ample, e an
de larch dues canes e miga, 20 flo.
- Item, i. lansol de ii. teles de drap ample ab randa en lo mig, 5 flo.
- Item, altre lansol oldan, 1 flo.
- Item, i. pareyl de cozinets brodats per les ores d'aur e de seda, e
çon de tzettonni blanch, 15 flo.
- Item, unes tovayloles de iiiii. canes justes, 2 flo.
- Item, i. cubertor de drap de çeda, e les ores son de sendat vermeyl
e folrat de tela verda, 60 flo.
- Item, altre cubertor çe drap d'aur, 10 flo.
- Item, altre cubertor çe drap d'aur, 35 flo.
- Item, altre cubertor de drap c'aur qui jau en violat ab ores de
tafatan vermeyl listat folrat de tela blava, 80 flo.

- Item, iiii. secretaris de paret, 8 flo.
- Item, ii. coxins de drap c'aur e de velut vermeyl ab daus.
- Item, iii. coxins de velut vermeyl aldans.
- Item, ii. almafrexes vermeyls.
- Item, v. cuxins de velut vert.
- Item, una fort richa cambra de velut vert ab senyals del rey d'Aragó e de la Infanta, e les cortines correçisses son de tafatan vert barrat c'aur. E lo cubertor de velut vert de la dita obra.
- Item, una caixa en que stan les dites cortines e cubertor.
- Item, iiii. resçells verts ab senyals d'Aragó e de la Infanta.
- Item, ii. coxins de velut vermeyl obrats d'aur de glans de perles.
- Item, ii. coxins d'atzetoni blau obrats d'aur ab ii. angels embocats ab senyals de la senyora Infanta.
- Item, iiii. restels reyal oldans.
- Item, iiii. cubertes vermeyles de senyal reyal.
- Item, vii. lengües de çerps encastades en lauton morisch ab son stog de cuhir.
- Item, i. libre de diverses Oficis illuminat d'aur ab ii. ta[n]cados d'argent daurat.
- Item, altre libre d'Ofici de Madona Santa Maria, ab cubertes vermeyles.
- Item, i. bancal auclan (sic) contrafe: de vays, stimat, 2 flo.
- Item, una vanoha enbotonada de cotonina, de iiii. teles, stimada, 35 flo.
- Item, una altra vanoha feta d'ondes, 30 flo.
- Item, i. pareyl de lansols, cascun de iii. teles de drap ample, 12 flo.
- Item, altre pareyl de lansols, cascun de v. teles de drap ample, 25 flo.
- Item, altre pareyl de lansols ab randa al mig, e a cascun camp d'ençeyls de ii. teles (?) de drap ample, 18 flo.
- Item, i. lansol de iii. teles de drap ample, 6 flo.
- Item, i. peça de drap de ln ample, qui son vii. canes, 7 flo.
- Item, i. march e unes balanças, ab l'estog, 1 flo.
- Item, ii. pareyls de manegues de camisa d'alcandora, 2 flo.
- Item, ii. alfardes o vells e vi. raspasçells de seda, 3 flo.
- Item, i. sanaster ab i. poch d'argent, e iiii. aguyles d'argent e iiii. perles.
- Item, i. pinta de vori, 1 flo.
- Item, i. cofret en que stan les dites manegues, e aliardes, e rapasçells, e altres cïtes coses.
- Item, una correja d'argent ab plicans d'argent d'aurats esmaltats ab perxe vert.
- Item, iii. correges de seda ab caps d'argent daurats.

- Item, i. cofre en que ha alsguns vells e rappassels e altres joyetes, en que stan les dites correes.
- Item, i. coffret en que ha una creu d'argent, e an del fust de la Vera Creu, e en algun tronget (?) menut, e anells de coure ab peres de vidre, alsguns patenostres e altres menudaries de poca valor.
- Item, i. cofret obrat de laiton morisch en lo qual fou atrobada una alcandora obrada d'aur, e una altra obrada de seda, e iii. pescetes de drap ab listes de çeda per fer manegues d'alcandora.
- Item, altre coffret tot forrat en que stan i. tros de drap ab fuyles d'aur en que ha perles en xliiii. cuyles.
- Item, una tovaylola obrada d'obres morisques de çeda negra.
- Item, unes manegues d'arzettonni blau, folrades de tafatan vert.
- Item, unes altres manegues de drap de seda de pampolat vermeyl, folrades de tafatan vert.
- Item, i. cordon de seda vermeyla e d'aur ab vi. botons de perles.
- Item, altre cordon de seda blava e d'aur ab vi. botons e canons de perles.
- Item, i. camisa fronzida ab randa de seda t[r]enada.
- Item, altra camisa obrada d'aur en lo cos.
- Item, una altra camisa fort bela obrada d'aur en lo cos e en les manegues.
- Item, una concha d'aram stimada, 1 flo.
- Item, ii. bascons, 2 flo.
- Item, i. refredador morisch, 5 flo.
- Item, una concha gran d'aram ab iii. peus, 12 flo.
- Item, una peroleta, 1 flo.
- Item, una perolla, 2 flo.
- Item, una concha gran d'aram sens pergues, 10 flo.
- Item, i. coffret petit en que ha alsgues obres d'aur pintades sens perles.
- Item, altre coffret ab una capseta en que ha una branqueta de corall ab argent e alsguns anells e troces d'argent ab alsgues obres, ab alguna algandora, e ab i. manto de la Infanta, blanch, brodat d'aur e de seda, e ab i. barret de lana de pex.
- Item, i. libre de pergamin apelat Flors Sanctorum, ab cubertes.
- Item, i. coffret folrat en que havia viii. mocados obrats de fill d'aur e de çeda, stimats, 8 flo.
- Item, una tovaylola blanca sembrada d'obres de fil d'aur e de çeda d'Agnus Dei, flocada en los caps de seda vermeyla, 2 flo. mig.
- Item, una tovaylola blanca obrada d'obres de seda vermeylla e negra flocada de flocs blanchs, flo. mig.

- Item, ii. troços de drap de lin obrats en los caps de fill d'aur e de seda, 1 flo.
- Item, i. pareyl de manegues d'alcandora obrades de fill d'aur e de seda, 1 flo. mig.
- Item, una tovaylola de seda, obrada en los caps de obra morisca de fill d'aur, 4 flo.
- Item, una tovaylola de drap de lin obrada de fil d'aur e de seda, 2 flo.
- Item, altra tovaylola de drap de lin blanca obrada de seda, 1 flo.
- Item, i. pareyl de manegues de seda d'alcandora ab una lista ampla de seda, 2 flo.
- Item, una tovaylola de drap de lin obrada de fill d'aur e de seda, flocada en cascun cap de seda vermeyla e verda, 3 flo.
- Item, i. manil de drap de lin obrat en les ores de seda negra e vermeyla, 1 flo.
- Item, una tovaylola blanca de drap de lin, broçada en cascun cap de seda vermeyla, 1 flo.
- Item, i. murter de coure ab la man, 2 flo. mig.
- Item, ii. camises de drap de lin blanques, 2 flo.
- Item, una roda de mig vays oldana, 1 flo.
- Item, i. taule: de taules e d'escachs, ab scach e taules, ab l'estog de cuhir.
- Item, uns sobresenyals de cavall, de senyal comtal ab cascavells.
- Item, una caxeta ab arneses de falcons.
- Item, unes correjades de vori.
- Item, i. libre de paper ab cubertes blanques, qui comensa: Cap de saviesa.
- Item, i. libre de pergamin de na (sic).
- Item, altre libre de pergamin apelat Almenac.
- Item, i. periumador de lauton, 1 flo.
- Item, i. libret de pergamin de les virtuts de la sposicion moral dels fills d'Irrael.¹
- Item, i. calfadador petit de scalfar lit.
- Item, i. libre de paper ab cobertes verdes apelat: De vicis e virtuts.
- Item, una almussa bisbal obrada de fill d'aur e de seda.
- Item, altra almussa de seda blanca.
- Item, una tovaylola blanca flocada en cascun cap de flochs blanc[s], 1 flo.
- Item, una tovayola blanca, en lo mig loc e en los caps obrada

¹ Podria ésser el text que existeix al Ms. 6291 de la Bib. Nac. de Madrid. Vide: DOMÍNGUEZ BERDONA, J., *Catálogo de Manuscrito: catalanes de la Biblioteca Nacional*, Madrid, 1931, p. 58.

de seda vermeyla e negra, e en los caps flocada de flocs de seda vermeyla, 1 flo.

Item, altra tovaylola obrada de fill de seda e d'aur, flocada en cas-
cun cap de seda vermeyla e verda, 3 flo.

Item, altra tovaylola blanca stimada, flo. mig.

Item, altra tovaylola blanca, flo. mig.

Item, altra tovaylola oblada (sic) de seda, 1 flo. mig.

Item, altra tovaylola blanca, obrada en cascun cap de seda ver-
meyla, 1 flo.

Item, ura cuberta de lin obrada de fill d'or e de sseda.

Item, unes cordes de fill d'aur e de seda, 1 flo.

Item, un cordó de seda verda.

Item, una camisa blanca ab cordes de seda negra, 1 flo.

Item, una alcandora blanca ab trena d'aur e de çeda blava en
lo cabes.

Item, ii. troçets de sanastre de fill d'aur.

Item, i. tros de drap morat de malines.

Item, i. lansol squinsat, stimat, 1 flo.

Item, unes tovayles squinsades, 1 flo.

Item, uns altres tovaylons, flo. mig.

Item, ii. mostradors obrats d'aur e de çeda, 2 flo.

Item, i. cofret petit de vori barrat de lauton ab pedres de vmy (?),
1 flo.

Item, altre cofret petit de vori, flo. mig.

Item, i. teuler de scachs petit.

Item, una sela de drap d'aur vert ab senyal comtals e de la senyora,
e fren e pitral esmaltats.

Item, altra sela de drap d'aur veyla ab pitral.

Item, una sela de preset vermeyl.

Item, i. teuler petit de scachs.

Item, i. murter de coure petit ab la man, 2 flo.

Item, i. cubertor petit de velut blau e de çrap de seda folrat de
tela verda, e ha i^a. cana de larch e vi. palms d'ample, 1 flo.

Item, i. oratori de Madona Santa Maria.

Item, altre oratori de Madona Santa Maria e del Crucifix, ab la
cuberta de fust pintada.

Item, i. reliquiari de cristayl gornit d'argent, per les oras daurat,
que dins lo dit reliquiari ha caxetes petites en que ha reliquies.

Item, unes Ores de Maçona Santa Maria, ab cuberta vermeyla ab
letras d'aur.

Item, i. libre d'Orden de cavalés.

Item, i. libre françés ab cubertes vermeyles.

- Item, una sela mulari de cuir vermeyl, 4 flo.
- Item, i. fren ab esmalts ab senyals de la senyora Infanta.
- Item, altre fren de dona ab flocadura, ab esmalts de S (sic).
- Item, una candelera nielada buyda.
- Item, una cuberta de sela de dona, de drap de grana folrada de tela verda ab trepes.
- Item, una seleta de ferre plegadissa.
- Item, i. peroll d'aran ab ançes de ferre.
- Item, una pana e i. cassa (sic).
- Item, i. scalfador poc d'aram.
- Item, una ola gran d'aram, una pala de ferre e i. cusson d'aram ab lo mantin de ferre.
- Item, i. foger de ferre.
- Item, ii. fogues de ferre.
- Item, i. calfador gran d'aram.
- Item, ii. gabies de fust.
- Item, iii. seles de dona ab trepes vermeyles de poca valor.
- Item, i. fogueret petit de ferre.
- Item, unes tovayles françeses de iii. canes e miga, 2 flor.
- Item, altres tovayles sutils de iii. canes e miga, 1 flo. mig.
- Item, altres ab listes blaves sutils de una cana e miga, flo. mig.
- Item, xv. cofferres ferrats scusirats de diverses pels, 45 flo.
- Item, i. caxa d'albre blanch, 2 flo.
- Item, i. pali d'alesa (?) de drap de seda qui jau en vermell foldrat de tela verda.
- Item, i. drap de paret d'altar apelat sitial, de drap de seda morisch e de velut vert e ab les ores de tafatan vert folrat de tela verda.
- Item, una casula de drap d'aur qui jau en vermeyl, folrada de tafatan vert.
- Item, stola e maniple del dit drap.
- Item, una canisa romana blancha ab sandalies d'aur.
- Item, i. samit blanch ab la ora d'aur e de seda.
- Item, unes tovayles d'altar obrades en los caps de seda vermeyla.
- Item, i. tros de drap blanch de lin d'altar.
- Item, i. gran tros de fust apelat lignum alohe.
- Item, una pessa de drap d'aur per fer fresedures e casules.
- Item, i. resçell blau e vermeyl, gran e larch.
- Item, i. ast de ferre.
- Item, i. taula plegadissa.
- Item, uns ferres de fornells.
- Item, i. coffre en que ha una samarra de drap vert de vernin.
- Item, caperon de dona de velut leyonat ab rubrar d'aur.

- Item, i. caperon de dona de drap vermeyl de melines ab fres d'aur.
 Item, altre caperon de dona de drap vert de malines.
 Item, altre caperon de dona de drap morat de malines.
 Item, i. caperon de dona de velut vermeyl ab senastre ample d'aur per les ores.
 Item, i. corporal de drap blau.
 Item, iii. lancets de drap de lin dobles.
 Item, i. trosset de drap de seda pampolat que ha lo camp vermeyl.
 Item, una cana de sanastre d'aur.
 Item, una corregeta d'argent de poca valor.
 Item, una altra cana de sanastre d'aur.
 Item, iii. pareyls de pocins (?) daurats.
 Item, i. altre coffre ferrat en que ha diverses palis e ornaments d'altar, e una creu negra de banús.
 Item, i. gran cubertor de lit de drap de grana, cubert de pells de veys blanch.

Factum fuit dictum inventarium per dictos venerabiles fratrem Bn. Scrucii et Berengarii Febrerii, mandato dicti domini comitis, die sexta februarii, anno a Nativitatis Domini m.ccc.lxxx quinto. Presentibus testibus Michael Cursavini, ville Castilionis, et Garcia Miranda, de domo dicte Domine Infantisse, presente me Dalmacio Jasperti, notarius Castilionis, qui ipsum inventarium recepi et manu propria scripsi die et anno et presentibus testibus supra-dictis.

Postea vero die sabbati xxv. februarii, anno a Nativitatis Domini predicti, fuit aperta per dictos superius nominatos, fratrem Bn. Scrucii et Berengarii Febrerii, in presencia mei dicti notarii et testes predictorum, quedam ceca (?) dicte domine Infantisse que fuit inventa in hospicio dicti Petri Giberni, in qua fuerunt reperta bona mobilia sequentia:

- Primerament, una caldereta d'argent poca, sens ança.
 Item, ii. pcms d'ambre, la hun gornit de perles e pedres, e l'altre gornit d'or de obra morisca.
 Item, ii. botons d'argent d'ambre daurats.
 Item, vi. botons d'ambre gornits d'argent d'obra morisca.
 Item, i. saler d'argent daurat esmaltat ab son peu d'argent daurat esmaltat, ab iii. branques de coral, ab dues lengues de çerp.
 Item, i. mantonet de drap d'aur, e es lo camp blau asace (?) sens foldadures.
 Item, i. curtapeu de drap d'aur morisch, e i. mantonet del drap matex sens folradura.

Item, i. curtapeu e i. mantonet de drap d'aur, es lo camp blau sens folradura.

Item, i. curtapeu e mantonet de velut vermeyl sens folradura.

Subsequenter die veneris xxiii. marcii anno predicto. Inven-
runt in dicto hospicio dicti P. Giberni:

Primo, i. pareyl de linsols de drap de lin ab les ores llanes e ver-
meyls.

Item, ii. tovayloles redones obrades ab folradura de seda vermeyla
abtes a donar comïts.

Item, una tovaylola obrada d'aur ab flocadura de seda morada.

Item, altra tovaylola blanca ab flocadura blanca.

Item, una creu d'argent çaurada ab crucifix sens peu, car lo peu
es en Barchinona en penyora.

Item, iiii. recoldaos de mosaçuis de çaser buyts, e ii. blaus, e ii.
vermeyls obrats d'obra morischa.

Item, una roda comploda de pells d'arminis.

Item, i. quanter d'aram.

Item, iii. candelobres de ferre de tenir stadals qui cremen de nits.

Item, i. calfador d'aram brescat per scalfar lit.

Item, unes bonetes de cuhir abtes a portar argent per cami.

Item, una scala de fust plegadissa.

Item, ii. ventayls de ploma de pahon.